

Foto: christianchian - Adobe Stock

Přelom října a listopadu se každoročně stává dobou zvýšeného zájmu o hroby a hřbitovy; možná jste to, vážení a milí kolegové, už zaznamenali. A dost možná k vám dorazilo také téma odepustků, které jsou s tímto časem spojeny. A protože toto téma úzce souvisí se svátostí smíření, které se o tomto podzimu věnujeme, nebude na škodu, podíváme-li se na odepustky podrobněji.

KDE SE TU VŮBEC VZALY?

Vydejme se na malou procházku historií. Zjistíme, že křesťanský starovek něco jako pravidelnou zpověď neznal. Kajícnost – to ano; první křesťanské generace rozhodně znaly nejrůznější projevy kajícího smýšlení. Existovala a rozvíjela se postní praxe, své místo v životě mladé církve měla almužna a pochopitelně také modlitba. Ovšem svátost smíření v pravém slova smyslu byla spíše mimořádná záležitost.

Tato svátost byla od prvopočátku vyhrazena biskupům. Vždyť oni jsou přece nástupci apoštolů, jimž řekl Pán: „Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny.“ (Jan 20, 23) Ostatně i dnes může zpovídat jen ten kněz, kterého biskup pověřil.

Biskupové tuto svátost udělovali jen těm, kdo se dopustili obzvláště těžkých hříchů, především když to bylo veřejně známo. Týkalo se to převážně dvou provinění – vraždy a odpadu od víry, zvláště v době pronásledování.

Rád bych se ovšem pokusil napravit jeden obecně rozšířený omyl: není pravda, že v křesťanském starověku byla zpověď veřejná. Pokání ano, to veřejně bylo – ale samotná zpověď ne. Nebylo nikdy zvykem vyznávat

veřejně své hříchy takovým způsobem, jakým je dnes svěřujeme ve svátosti smíření knězi.

Pokání tedy bylo konáno před celou církví, a často trvalo velmi dlouhou dobu. Ti, kdo se chtěli smířit s Bohem a s církví, vstupovali na počátku této doby zvláštním obřadem do stavu kajících. Mimořádně, z tohoto obřadu se vyvinula dnešní podoba bohoslužby na Popeleční středě. A v tomto kajícím stavu zůstávali často i řadu let.

NEŠLO TO ZKRÁTIT?

Šlo. Dotyčný kající mohl dát nějakým způsobem najevo své opravdu upřímné obrácení a lítost. Mohlo se to projevit větším úsilím a delším časem, které věnoval modlitbě, mohlo se to projevit mimořádnými skutky ve prospěch druhých, zvláště chudých, nemocných a vůbec potřebných. A důležitou roli hrála i přímluva ostatních křesťanů – ti mohli přijít za biskupem s prosbou, aby dobu pokání zkrátil, a dosvědčit, že je toho kající hoděn.

A tady máme, přátelé, odepustky. Základní rysy trvají dodnes: modlitba, jednota s církví a nějaké mimořádné nasazení se pro Boží království. Odepustky jsou tedy původně cestou ke kratšímu, ale intenzivnějšímu pokání a smíření s Bohem i církví.

V průběhu staletí pak zvláště papežové spojili odepustky s nejrůznějšími skutky lásky a zbožnosti, např. poutěmi nebo modlitbami a pobožnostmi, jako je třeba růženec nebo křížová cesta. V období kolem 2. listopadu – Vzpomínky na věrně zemřelé – je takovým skutkem návštěva hřbitova a modlitba za zemřelé.

NO PRAVĚ – PROČ TI ZEMŘELÍ?

Svátostné odpuštění hříchů neboli rozhršení se týká těch, kdo došli v lásce k Bohu i k lidem. Člověk, který takto zralý umírá, se

ve smrti setkává s milujícím Pánem – s Bohem, který je Láska. A tomu se říká nebe.

Když se však budu snažit svým životem milovat, ale nedostatečně, když budu růst a dozrávat v lásce, ale ne tak, jak bych mohl a měl, když předstoupím před milujícího Boha a moje láska nebude zralá a dost dospělá, nebudu umět milovat tak, jak by si Bůh zasloužil, bude mě čekat dozrání v lásce, postupně zdokonalování se v lásce.

Vědomí, že má láska nestačí na to, aby odpovídala na lásku Boží – vědomí, že mě čeká milující a milovaný, ale já ještě k němu nemohu přijít – je samo o sobě dostatečným trestem. Ne trestem, který má ublížit, ale asi jako když maminka vztekle dítě pošle na chvíli za dveře, aby se vrátilo, až se uklidní. A tomuto stavu dozrání v lásce říkáme očistec.

Určitě je skutkem lásky pomáhat těm, kdo si sami pomoci nemohou. A zemřelí, kteří procházejí tímto procesem očistování a dozrání v lásce, si opravdu už sami nemohou pomoci. Jsou odkázáni na Boží milosrdenství – a na nás. Když se za ně modlíme, a zvláště v těchto dnech, kdy se za ně modlíme obzvláště intenzivně, prokazujeme jim tak skutek lásky. Tehdy jim vyjadřujeme svou lásku, tehdy jim dáváme najevo, že jsou milováni.

Jak člověk dozrává v lásce? Tím, že je milován – tím se také učí milovat. Jestliže se my přimlouváme za zemřelé, jestliže my za ně prosíme, jestliže my usilujeme udělat všechno pro to, aby oni mohli patřit na Boha tváří v tvář, aby se oni mohli setkat s milujícím a milovaným Pánem, tehdy touto láskou, která přemáhá smrt, pomáháme jejich dozrání v lásce. A nejsme na to sami. Není na to jenom naše láska, ale také láska Boží, a ta skutečně smrt přemáhá.

Úspěšné dozrání přeje otec Zdeněk Drška

